

CONCURS DE SOLUȚII PENTRU PROIECTUL:
Dezvoltarea facilităților destinate vizitatorilor în Complexul
Arheologic Porolissum Moigrad
- Tema de proiectare -

ROMÂNIA
JUDEȚUL SĂLAJ
CONSILIUL JUDEȚEAN
STRUCTURA ARHITECTULUI ȘEF
Compartimentul turism, tradiții locale,
patrimoniu cultural imaterial,
învățământ și dezvoltare locală

Nr. 13282/17.10.2017

Aprobat:
PREȘEDINTE:

CONCURS DE SOLUȚII PENTRU PROIECTUL:

**Dezvoltarea facilităților destinate vizitatorilor în Complexul
Arheologic Porolissum Moigrad
- Tema de proiectare -**

În acest sens :

Se vor prezenta **soluții** pentru următoarele **obiective**:

- 1. Amenajarea într-un mod funcțional și identitar a intrării în Complexul Arheologic Porolissum Moigrad.**
- 2. Refacerea și înlocuirea tuturor panourilor informative existente și completarea cu panouri noi a zonelor recent studiate. anexa 2 (tabel și amplasare în zona)**
 - panourile vor avea un design unitar
 - vor fi dimensionate în funcție de cantitatea de informație necesară pentru a transmite vizitatorului un mesaj corect și atractiv
 - nu vor agresa vizual și se vor integra cât mai natural în peisaj

- vor fi confecționate din materiale cât mai naturale rezistente la intemperii (raze UV) și vandalisme.
- se vor prezenta soluții de prindere în substrat neinvazive, rezistente la acțiunea factorilor de mediu, în special a vântului

3. Valorizarea turistică a următoarelor vestigii arheologice din cadrul Complexului Arheologic Porolissum Moigrad: anexa 3

- Drumul Roman
- Balistaria
- Turnul de apărare
- Locuința comandantului
- Basilica și Forumul
- Amfiteatrul

4. Amenajarea unor zone de observație (belvedere) care să dea dimensiunea istorică și peisagistică a zonei:

- Perspectiva Munții Meseș - Limes nord
- Perspectiva de pe dealul Bisericuța

5. Soluții de amenajare pe traseul vizitabil, cât mai discret a unor zone de odihnă. Stabilirea locațiilor pe traseul vizitabil rămân la latitudinea concurentului.

Zona va avea :

- pergola sau umbră naturală
- masă, băncută, coș de gunoi.

Condiții obligatorii

Menținerea în circuitul de vizitare a tuturor obiectivelor existente precum și includerea de obiective noi, recent cercetate.

Folosirea de materiale naturale rezistente la intemperii și la eventualele manifestări de vandalism.

Respectarea legislației pentru siturile de categoria A în perspectiva obligatorie de a obține ulterior toate avizele și autorizațiile necesare implementării proiectului.

Proiectul va respecta întocmai legislația națională, precum și convențiile internaționale privind zonele de interes UNESCO.

Descrierea amplasamentului

Zona de interes este reprezentată de situl arheologic Moigrad Porolissum aflată pe teritoriul satelor Moigrad și Jac, se întinde pe o suprafață de aproximativ 448834mp și este delimitată conform anexei 1.

Complexul Moigrad Porolissum fiind declarat sit de categoria A este protejat, zona de protecție fiind mult extinsă, nu există interferențe cu zona de dezvoltare urbană a celor două sate Moigrad- Porolissum și Jac.

Satul Moigrad este așezat într-o depresiune. Hotarul Moigradului este format din multe dealuri dintre care se remarcă *Măgura* (504 m), pe care se exploatează o carieră de piatră. Satul este situat la aproximativ 10 km de orașul Zalău, având hotare cu satele: Mirșid, Ortelec, Stana, Brebi și Jac.

Istoric:

Porolissum a fost un oraș roman din Dacia. Stabilite ca tabără militară în anul 106 d.C., în timpul războaielor daco-romane ale lui Traian, orașul s-a dezvoltat repede prin intermediul comerțului cu băștinașii daci, și a devenit capitala provinciei romane Dacia Porolissensis în 124 d.C. Situl este unul dintre cele mai mari și mai bine păstrate din România. Se găsește pe Măgura Pomat de pe teritoriul satului Moigrad Porolissum.

Înființată încă din timpul domniei împăratului Traian, așezarea a fost folosită ca punct strategic în apărarea graniței, nod de legătură a unor drumuri comerciale și punct de schimb cu triburile de peste frontieră. Fiind situată într-o zonă strategică, în timpul împăratului Septimius Severus primește titlul de municipium și se numește "res publica municipii Septimii Porolissensium". În anul 213, orașul primește vizita împăratului Caracalla, ocazie cu care a fost reparat și drumul de legătură între Porolissum și Napoca.

Castrul roman este așezat pe platoul dealului Pomat (cota 502 m), la granița satelor Jac și Moigrad. După cum se menționează și în "Cronica cercetărilor arheologice din România", în raportul săpăturilor arheologice făcut de către cercetători ai muzeului județean de Istorie și Artă Zalău, cât și de prof. dr. Nicolae Gudea de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, în urma cercetărilor făcute de-a lungul anilor asupra castrului roman de la Porolissum au fost identificate o serie de elemente și construcții

specifice unui castru roman, cum ar fi: zidurile de fortificație, clădirea comandamentului, un spital, ateliere pentru făcut și reparat arme și armuri, magazii, rezervor de apă și numeroase bărci militare.

"Materialul arheologic foarte bogat a permis precizarea caracterului fortificație, ordinea de staționare a principalelor trupe și mai ales caracterul roman occidental al culturii materiale din castru" se menționează în raportul citat mai sus.

Zona așezărilor civile se găsește pe prima terasă la sud-est de castru. Aici au fost descoperite mai multe locuințe civile, un zid de sprijin, o fântână și mai multe ateliere de olărit și ars cărămizi. Aceste ateliere situate dinspre "Ciorgăul zăului" spre izvoarele de la "Grajdurile Pometului" indică o activitate ceramică foarte intensă, iar materialul arheologic de aici, foarte bogat și interesant, indică puterea economică a centrului de olari de aici.

Amfiteatrul roman de la Porolissum este situat pe panta de sud-vest a dealului Pomet, la 100 de metri de latura din această parte a castrului. Acesta este cel mai mare amfiteatru din provinciile dacice, arena măsurând 66,5x52 metri. A fost construit în două faze pe perioada stăpânirii romane: o fază a construcției de lemn datând din deceniul trei al secolului II d.Chr., în timpul împăratului Hadrian, și cea de a doua, a construcției din piatră, începută în anul 157 d.Chr. Aici se organizau cu ocazia unor zile festive spectacole pentru distracția populației: lupte de gladiatori (munera), vânătoare de animale (venatio), acrobații, jocuri scenice și chiar execuții publice.

Complexul arheologic are numeroase situri, având asociate următoarele coduri RAN: 140734.01; 140734.02; 140734.03; 140734.04; 140734.05; 140734.06; 140734.07; 140734.08; 140734.09; 140734.10; 140734.11.

Noile descoperiri arheologice și influența acestora în abordarea științifică a organizării Capitalei Dacia Porolissensis-se vor menționa (deși nu există o formă de restaurare) și cuprinde în circuitul de vizitare zonele "Bazilica și Forum, Balistaria și Turnul de apărare" de observație date despre aceste obiective se pot obține de la responsabilul științific al sitului d-nul. prof.dr.hab. Coriolan Oprean.

Condiții geografice și climatice:

Complexul Arheologic Porolissum Moigrad se află în vecinătatea unei structuri eruptive (Magura Moigradului 504) create prin contactul a doua falii una sedimentară cealaltă cristalină. O caracteristică a geomorfologiei județului Sălaj o reprezintă diferențierea reliefului de la vest și est de M-ții Meseșului, vizibilă sub aspect litologic și tectonic.

Partea estică a fost exondată încă din Sarmațian, relieful fiind „sculptat” în formațiuni paleogene, dispuse monoclinal, caracterizat fiind prin numeroase povârnișuri eocene și oligocene. Aceste formațiuni sedimentare sunt suprapuse peste un substrat cristalin mai vechi (Mezozoic)

În zona aflată la vest de M-ții Meseșului predomină formațiunile sedimentare tinere (pliocene) reprezentate îndeosebi de roci friabile – nisipuri, argile și marne – care în unele locuri au fost erodate, lăsând să apară formațiuni mai dure, cristaline (Măgura Șimleului)

Din punct de vedere climatic, județul Sălaj este influențat de masele de aer din vest, încadrându-se în spectrul de climă temperat continentală moderată. Astfel, în timpul iernii, teritoriul județului este supus unor influențe nord-vestice de natură maritim-arcică sau maritim – polară, în timp ce verile sunt caracterizate de influența maselor de aer cald din sud-vest. Circulația maselor de aer și relieful județului creează diferențieri climatice pe de o parte între estul și vestul județului, iar pe de altă parte între principalele unități morfologice.

Temperaturile medii anuale se situează între 8°C și 9°C, cu valori mai scăzute (6°-8°C) în zonele mai înalte ale munților Meseș și Plopiș și ale Dealurilor Simișnei și Gârboului și mai ridicate în zonele joase ale văilor Barcăului și Crasnei, unde, în timpul primăverii, pot apărea fenomene de inversiune termică.

Cantitățile medii anuale de precipitații descresc de la vest la est și dinspre zonele înalte spre cele de mai joasă altitudine. Mediile anuale de precipitații variază la nivelul județului între 600 – 800 l/m². Cele mai mari cantități se înregistrează în munții Meseș și Plopiș (800 – 900 l/m²) iar cele mai scăzute în Depresiunea Almaș – Agrij (sub 700 l/m²).

Aspecte economice, culturale și istoric

Localitatea Moigrad a fost atestată prima oară în 1423 (*Villa olachalis Mojgrad*). De-a lungul timpului, a apărut în diverse documente sub câteva forme, apropiate între ele: *Mojgrad* (1450), *Mojgradu* (1894).

În sat a existat o biserică de lemn, construită în 1730. După mutarea vetrei, biserica a fost adusă pe ultimul ei amplasament în 1783. Din păcate această biserică de lemn a ars complet într-un incendiu devastator la sfârșitul secolului al XX-lea. O nouă biserică

s-a construit în anii următori prin eforturile sătenilor și cu ajutorul donațiilor generoase făcute de fiii satului plecați peste hotare.

Deși atestat documentar destul de târziu, primele menționări ale satului Jac datând din anul 1499, izvoarele istorice demonstrează că teritoriul acestei localități a fost locuit din vremuri imemorabile. Documentele istorice atestă pentru prima dată localitatea sub denumirea de *Sakfalva*, apoi din anul 1850 satul apărând sub numele de *Saku*, care până la urmă s-a transformat în numele actual *Jac*. Satul este așezat la poalele dealului Pomet.

Ocupația de bază a locuitorilor din cele doua sate a fost și este agricultura. Pe lângă cultivarea cerealelor paioase, a porumbului și cartofilor locuitorii zonei se ocupau cu creșterea bivolilor, ocupație care astăzi aproape a dispărut. Numitorul comun al celor doua sate este reprezentat de existența pe teritoriu ambelor, a marelui castru roman Porolissum. În temelia multor case din Moigrad și Jac se află piatra adusă din zidurile antice de la Porolissum. Cariera de piatră de la Moigrad a fost și este furnizorul de piatră de construcție și bunăstare pentru mulți din locuitorii zonei. Pe lângă sursa de venit a locuitorilor care este cariera, o importantă sursă de venit a fost și este, pentru localnici și nu numai, șantierele arheologice deschise sezonier în Complexul Arheologic. Locuitorii zonei sunt atașați de Castrul de pe Pomet prin faptul că aici se desfășoară serbările câmpenești, o seama de evenimente organizate de Consiliul Județean și de Muzeul de Istorie și Artă Zalău, aici mergeau până mai ieri la "iarba verde", aici în șantierele arheologice și-au câștigat și încă unii își mai câștigă pâinea .

Constrângeri:

Legislația restrictivă privind intervențiile pe siturile de categoria A și pe zonele de protecție.

Respectarea tuturor normelor și convențiilor internaționale în perspectiva includerii **Complexului Arheologic Porolissum Moigrad** în patrimoniul mondial UNESCO .

Proiectul reprezintă o soluție pe termen scurt și urmărește următoarele obiective:

- se dorește a fi promotorul unei dezvoltări strategice, având ca obiectiv principal **Complexul Arheologic Porolissum Moigrad**, strategie care să cuprindă pe deoparte **cercetarea și restaurarea** iar pe de altă parte **valorizarea turistică**
- schimbarea totală a aspectului sitului și valorizarea imensului potențial istoric, turistic și peisagistic al zonei
- creșterea atractivității turistice a zonei
- folosirea acestui proiect ca mijloc de promovare a **Complexului Arheologic Porolissum Moigrad** ca obiectiv turistic principal al județului Sălaj
- dezvoltarea în zona adiacentă complexului a unei mici industrii de servicii turistice.

Pentru persoanele nominalizate în echipa propusă pentru prestarea serviciilor ce fac obiectul prezentei proceduri, ofertantul va prezenta în cadrul propunerii tehnice pentru fiecare persoana implicată în derularea contractului **următoarele documente:**

1. persoana nominalizată ca și coordonator proiect.

- CV semnat de titular, actualizat la data depunerii ofertei din care să rezulte experiența profesională;
- Contract de muncă / extras REVISAL / angajament sau acord de participare
- Diploma de studii
- Documente relevante recomandări / fișa post / sau orice alte documente similare din care să reiasă experiența profesională specifică (**coordonator proiect**.) prin participarea în cel puțin un proiect/contract la nivelul căruia să fi desfășurat activități similare celor ce fac obiectul procedurii (servicii de elaborare SF, PAC, PT, DE pentru monumente istorice aprobate de Ministerul Culturii și Identității Naționale) Recomandarea/ documentul echivalent prezentat trebuie să îndeplinească următoarele condiții:
 1. Să fie emis sau contrasemnat de beneficiar sau de șeful de proiect sau de prestatorul principal.
 2. Din el să reiasă tipurile de activități îndeplinite astfel încât să se facă dovada că persoana nominalizată a îndeplinit același tip de activități ca cele pe care urmează să le îndeplinească în viitorul contract.

De asemenea, pentru a demonstra experiența specifică, ce constituie factor de evaluare, pe lângă documentele solicitate anterior, ofertantul va mai prezenta documente justificative care să dovedească această experiență.

2. persoana nominalizată ca arhitect specialist atestat de Ministerul Culturii și Identității Naționale

- CV semnat de titular, actualizat la data depunerii ofertei
- Contract de muncă / extras REVISAL / angajament sau acord de participare
- **certificatul de atestare eliberat de Ministerul Culturii și Identității Naționale**, conform Ordinului **2.495 / 2010** pentru aprobarea Normelor metodologice privind atestarea specialiștilor, experților și verficatorilor tehnici în domeniul protejării monumentelor istorice sau echivalent

3. persoana nominalizată ca inginer proiectant

- CV semnat de titular, actualizat la data depunerii ofertei din care să rezulte experiența profesională;
 - Contract de munca/ / extras REVISAL / angajament sau acord de participare
 - Diploma de studii
 - Documente relevante recomandari / fisa post/ sau orice alte documente similare din care sa reiasa experiența profesionala specifică (**inginer proiectant**) prin participarea în cel puțin un proiect/contract la nivelul căruia să fi desfășurat activități similare celor ce fac obiectul procedurii (servicii de elaborare SF, PAC, PT, DE pentru monumente istorice aprobate de Ministerul culturii și identității naționale)
- Recomandarea/ documentul echivalent prezentat trebuie să îndeplinească următoarele condiții:
1. Să fie emis sau contrasemnat de beneficiar sau de șeful de proiect sau de prestatorul principal.
 2. Din el să reiasa tipurile de activități îndeplinite astfel încât să se facă dovada că persoana nominalizată a îndeplinit același tip de activități ca cele pe care urmează să le îndeplinească în viitorul contract.

Autoritatea contractantă va încheia cu câștigătorul concursului un contract de servicii de proiectare pentru: SF, PAC, PT, DE.

Proiectantul va asigura asistență tehnică pe perioada achiziției contractului de lucrări și perioada excutiei lucrări

DURATA CONTRACTULUI

Durata totală a contractului de servicii va fi de **12 de luni** de la semnarea contractului, cu respectarea următoarelor etape:

a) **Etapa 1** Elaborare Studiu de Fezabilitate (S.F.) – **15 zile** de la semnarea contractului

b) **Etapa 2** Elaborare proiect pentru autorizarea executării lucrărilor și a proiectului de organizare a execuției lucrărilor **15 zile** de la emiterea Ordinului de începere a serviciilor pentru această etapă;

c) **Etapa 3** Elaborare proiectului tehnic + detalii de execuție –**30 zile** de la emiterea Ordinului de începere a serviciilor pentru această etapă;

d) **Etapa 4** Asistență tehnică va fi asigurată pe perioada achiziției contractului de lucrări și perioada excutiei lucrării.– **10 luni**, cu posibilitatea de prelungire automată, fără a fi necesar un acord de voință expres al părților în acest sens și fără costuri suplimentare, în situația depășirii, din motive independente de culpa Autorității Contractante, a termenelor de realizare a lucrărilor prevăzute în contractul de lucrări sau a altor termene din cuprinsul contractului de lucrări, depășire care face necesară prestarea în continuare a serviciilor de către Proiectant.

Durata contractului se prelungește automat, fără a fi necesar un acord de voință expres al Părților în acest sens și fără costuri suplimentare, în situația

depășirii, din motive independente de culpa Autorității Contractante, a termenelor de realizare a Lucrărilor prevăzute în Contractul de Lucrări sau a altor termene din cuprinsul Contractului de Lucrări, depășire care face necesară prestarea în continuare a Serviciilor de către Prestator. Autoritatea Contractantă își rezervă dreptul de prelungire a contractului de servicii în funcție de derularea Contractului de lucrări.

Proiectantul va întocmi Caietul de sarcini pentru executarea lucrării.

Proiectantul va obține, în numele Autorității Contractante și pe cheltuiala acesteia avizul de la Ministerul culturii și identității naționale și Autorizația de construire pentru lucrările proiectate.

Intocmit,

Cristian Ionescu

